

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

Datum 2006-01-12
Dnr 32-2005-0564

Upphandling vid Länsstyrelsen i Skåne län

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) granskat ett antal upphandlingar som legat till grund för redovisade kostnader under räkenskapsåret 2005. Syftet med granskningen har varit att följa upp om länsstyrelsen åtgärdat de brister som avrapporterades av den interna revisionen i början av år 2000.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa länsstyrelsens uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2006-03-16 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Rutiner för upphandling

Som ett resultat av internrevisionens granskning har länsstyrelsen utarbetat en samlad ”Upphandlings och avtalspolicy vid Länsstyrelsen i Skåne län”. Dokumentet klargör på ett bra sätt vilka rutiner som skall gälla för de upphandlingsformer som är aktuella inom länsstyrelsen. De nya rutinerna har även förts ut i organisationen och har gällt under räkenskapsåret men länsstyrelsen har fattat formellt beslut om policyn först 2005-06-16.

Av dokumentet framgår även att upphandlingsorganisationen har ändrats. Två jurister har utsett till samordningsansvariga för upphandlingarna vars uppgift är att hjälpa sektionerna med upphandlingar. Samordnarna tillhandahåller även färdiga uppdaterade mallar för anbudsunderlag, avtal m.m. Vid stora upphandlingar skall den upphandlande enheten ta kontakt med samordnare då kravspecifikationen är klar för att säkerställa att de formella kraven beaktas.

Riksrevisionen har noterat att Länsstyrelsen vidtagit förändringar som är ett steg i rätt riktning men anser att den tid som förflutit sedan bristerna påpekades av internrevisionen till åtgärder vidtas inte är helt tillfredsställande.

Granskning av upphandlingsärenden

Urvalet för granskningen har utgått från information från ekonomisystemet avseende kostnadsutfall per leverantör under räkenskapsåret t.o.m. oktober månad. Granskade ärenden har därefter styrts så att flera organisatoriska enheter har täckts in.

Resultatet av granskningen visar att den nya policyn har beaktats på vissa sektioner medan andra delar av länsstyrelsen inte genomför upphandlingar i

enlighet med beslutad policy. I dessa senare fall innebär det också att kraven i Lagen om offentlig upphandling (LOU) inte beaktats.

Riksrevisionen konstaterar därmed att flertalet brister som framkom i internrevisionens rapport år 2000 fortfarande kvarstår och vill särskilt lyfta fram två genomförda upphandlingar där direkt upphandling har valts trots att det upphandlade värdet överstiger tröskelvärdet för EU-upphandling.

Upphandlingen av konsult inom projektet ”Stärkt skydd för utsatta barn” har direktupphandlats trots att omfattningen enligt avtalet överskrider tröskelvärdet. Dokumenterad motivation för vald upphandlingsform saknades vid granskningstillfället men enligt uppgift skulle det bero på att personen som upphandlats är unik inom området. Den beskrivning av uppdraget som framgår av avtalet tyder inte på att detta särskilda skäl kan åberopas.

Direktupphandling har även skett avseende projektet ”Det goda ledarskapet”. Leverantören har tidigare bedrivit liknande projekt åt länsstyrelsen och avser utbildning/utveckling riktat mot kommunerna. Kostnaden för projektet överskrider tröskelvärdet. En dokumenterad motivering till den valda upphandlingsformen finns. Det särskilda skäl som åberopas är att leverantören skulle ha en monopolliknande ställning på området på grund av att leverantören har etablerat samarbete med en forskargrupp inom det speciella området. Länsstyrelsen har därmed inte undersökt om det finns andra leverantörer som skulle kunna engagera samma forskargrupp eller motsvarande kompetens på annat håll.

Riksrevisionen anser att ovanstående upphandlingar genomförts i strid mot de krav som LOU ställer. Länsstyrelsen har inte kunnat visa att juridiskt hållbara särskilda skäl för direktupphandling föreligger.

Riksrevisionen *rekommenderar* att Länsstyrelsen i framtida upphandlingar beaktar såväl de huvudprinciper om affärsmässighet och öppenhet som de tröskelvärden LOU anger.

Effektiv upphandling

Länsstyrelsen har delegerat ansvar och befogenhet att genomföra upphandlingar ner till sektionsnivå. Av de granskade upphandlingsärendena framgår att länsstyrelsen i de flesta fall upphandlar leverantörerna på ett års basis. Det förekommer även att samma leverantör upphandlas mer än en gång under pågående räkenskapsår.

Av den nya policyn för upphandling framgår att varje sektion som vill ha samordnarnas hjälp vid större upphandlingar skall ange detta i en årlig handlingsplan. Denna information skall lämnas vidare till upphandlingssamordnarna. Eftersom policyn lämnar utrymme för viss frivillighet finns det inte någon inom länsstyrelsen som har en fullständig bild av det samlade upphandlingsbehovet.

Riksrevisionen *rekommenderar* att Länsstyrelsen ser över möjligheterna till att effektivisera upphandlingsförfarandet inom myndigheten. Riksrevisionen anser att Länsstyrelsen skulle göra effektivitetsvinster genom att anlägga ett längre och bredare perspektiv på upphandlingsbehovet. Varje upphandlingsärende tar resurser i anspråk. Genom att samordna upphandlingsbehovet inom myndigheten och upphandla ramavtal med

leverantörer som kan avropas under längre period än ett år bör effektiviteten öka. För att möjliggöra ovanstående krävs att samtliga sektioner upprättar upphandlingsplaner som lämnas till samordnare.

Kvalitetssäkring

Länsstyrelsen har ingen rutin för uppföljning och kontroll av att genomförda upphandlingar skett i enlighet med LOU och intern policy. Den genomförda granskningen visar att de brister som framförs i internrevisionens rapport från år 2000 fortfarande förekommer gällande regelverkets huvudprinciper som affärsmässighet, öppenhet och lika behandling.

Riksrevisionen *rekommenderar* att Länsstyrelsen inrättar en från upphandlingsverksamheten fristående kontrollfunktion som löpande följer upp att såväl LOU som den interna policyn följs.

Revisionsledare Börje Nieroth har beslutat i detta ärende. Revisionsledare Inga-Britt Ingemars har varit föredragande.

Börje Nieroth

Inga-Britt Ingemars